

Handlingsplan för konstgräs och granulat.

1. Naturvårdsverkets vägledning
2. Målsättning
3. Granulat
4. Konstgräs och miljö.
5. Åtgärder konstgräsplaner Växjö.
6. Mål konstgräsplaner Växjö
7. Ombyggnation av konstgräsplaner Växjö.
8. Sammanfattning

1. Naturvårdsverkets vägledning (bil 1)

Naturvårdsverket har tagit fram förslag till vägledning om anläggning, underhåll och skötsel av konstgräsplaner. Vägledningen sammanfattar befintliga regler och baseras inte på någon ny lagstiftning. Syftet med vägledningen är att tydliggöra att konstgräsplaner i många fall utgör miljöfarlig verksamhet och därmed omfattas av bestämmelser enligt miljöbalken. Vägledningen beskriver det ansvar och de skyldigheter som gäller för verksamhetsutövare. Vägledningen kan även tillämpas på andra fritids- och idrottsanläggningar som har liknande miljöpåverkan.

Målgruppen för vägledningen är verksamhetsutövare som ska anlägga en konstgräsplan eller som ansvarar för underhåll och skötsel av en konstgräsplan. Verksamhetsutövare är ofta idrottsförvaltningen i en kommun eller en idrottsförening. Vägledningen riktar sig också till myndigheter med tillsyn över konstgräsplaner. I de flesta fall är det miljökontoret i kommunen som ansvarar för tillsynen.

2. Målsättning

Målsättningen med handlingsplanen är att vi kraftigt ska minska svinnet av microplaster och andra föroreningar på kommunens konstgräsplaner. Vi lägger i dag på ca 2 ton granulat på varje plan.

Målsättningen i steg 1 är att sänka detta till ett svinn till under 500 kg/plan till 2020. Vi skulle då spara miljön med ca 13 ton granulat varje år. Då har vi ställt oss bakom Naturvårdsverkets mål om en radikal minskning av mikroplaster och andra föroreningar.

Målsättningen i steg 2 är sedan att minska svinnet till 0 kg/plan fram till år 2024.

3. Granulat

Granulat finns i flertalet olika sorter:

SBR som är det ursprungliga granulatet gjort på återvunnet gummi från bildäck. Gummit har nu blivit mer miljövänligt då bildäcken har blivit betydligt mer miljövänliga. Bildäcksgummi är också svårt att återvinna då det är vulkaniserat och måste användas i sin skapade form. Pris ca 2500 kr/ton.

EPDM som är nytillverkat granulat med hög miljösäkerhet. Pris ca 8000 kr/ton. Detta är det granulat som Växjö kommun använder idag,

TPE är ej vulkaniserat gummi som också är det säljs som det mest miljösäkra granulatet. Detta eftersom det går att återvinna. Pris ca 18 000 kr/ton.

Organiskt granulat som består av blandningar mellan kork, kokos och TPE. Problemet med organiskt granulat är att det fryser på vintern och att det flyter iväg.

4. Konstgräs och miljö

Diskussionen om konstgräs och miljö har pågått i ett par år. Nu börjar vi se resultatet och flertalet undersökningar har slutförts. Bland annat så har ECHA (European Chemicals Agency) redovisat sin undersökning. Den vänder sig till spelare, barn och planskötare. Här ser man ingen förhöjd risk att arbeta, leka eller spela på planerna. <https://echa.europa.eu/fi/-/recycled-rubber-filling-in-artificial-sports-grounds-causes-at-most-a-very-low-level-of-concern>

Naturvårdsverket säger att det inte finns underlag för att förorda ett material framför ett annat. Det vill säga, man kan inte påvisa att SBR granulaten är giftigare än EPDM eller TPE granulat. Varken för spelare eller miljö. Då kan det ifrågasättas varför vi köper EPDM eller TPE granulat när det inte är bättre för miljön på något sätt än SBR.

http://d01.fogis.se/svenskfotboll.se/ImageVault/Images/id_157643/scope_0/ImageVaultHandler.aspx170821150126-ug

Man kan heller inte hitta några höga värden av giftiga ämnen i dräneringsvatten som kommer från planerna.

http://d01.fogis.se/svenskfotboll.se/ImageVault/Images/id_147448/scope_0/ImageVaultHandler.aspx161209091956-ug

Däremot säger man att konstgräsplaner är en stor utsläppskälla för mikroplaster. Mikroplaster är plastpartiklar i storleken 1 nm-5mm. Dessa bildas av slitage av större plastbitar och under nedbrytning av plast i naturen. Man kan då påvisa flertalet negativa effekter såsom levertoxicitet, minskad reproduktion, nedsatt allmäntillstånd o.s.v. på djur som får i sig dessa mikroplaster. Här står granulat från konstgräs som en av de större utsläpps orsakerna tillsammans med gummi från vägsnitage och slitage från textilier.

5. Åtgärder för att miljösäkra konstgräsplaner.

För att minska svinnet av granulat från våra planer som idag uppgår till ca 2 ton/plan För att uppnå första delmålet att minska svinnet till under 500 kg/plan till 2020 behöver vi vidta följande åtgärder:

5:1 Vi stänger två av de äldsta konstgräsplanerna – Norremark och Sportfältets 7-manna – för skottning med start 2019. Under 2020 slutar vi även att skotta C-plan på Arenastaden. Vi slutar skotta de gamla planerna eftersom det inte kommer att löna sig att bygga uppsamlingsområden för granulat runt dessa planer. Vi kommer i stället att få bygga om dessa planer helt när de ska renoveras och då göra det efter de miljökrav som finns. Sportfältet 7-manna kommer inte heller att skottas eftersom vi satsar på att bygga ut Sportfältet 11-manna till att klara miljökraven 2019.

5:2 Ytor för snöuppläggning byggs på Sportfältets 11-mannaplan under 2019 och Fagrabäck 2020. Vi asfalterar ytor på båda långsidorna om planen, med en liten kant runt. Dessa ytor ska städas inför vintern och här kan vi sedan lägga all snö som skottas under vintern. På våren återanvänder vi sedan detta granulat och sprider ut den på planen igen. För att få full effekt får det inte vara några träd eller buskar vid dessa ytor som kan skräpa ner granulaten.

5:3 Vi anlägger ett lägre Gunnebo stängsel runt alla planerna, med start 2019 och slutförs 2020. Här kan vi sedan styra spelarna till att gå på planen via särskilda ingångar. Dessa ingångar byggs med granulatfällor (stålgaller att gå över och borstar till kläderna). Granulatfällorna töms sedan en gång i kvartalet.

5:4 Träd och grusade gångar runt arenorna tas bort. Detta för att inte smutsa ner granulaten, så att vi enklare kan återanvända granulat.

5:5 Vi bygger in granulatfällor i alla avlopp och frånvatten 2019. Dessa är ganska enkla och inte så kostnadskrävande. Dessa får sedan tömmas varje kvartal.

5:6 Informationsskyltar kommer att sättas upp under 2020 för att visa på vikten av att borsta av granulat. Vi gör ett informationsmaterial riktat till spelare och tränare som sprids bland föreningarna 2019.

5:7 Skakskydd till traktorer köps/byggs till varje plan 2020.

5:8 Växjö Kommun kommer endast sparsamt att ploja de föreningsägda konstgräsplanerna till och med 2019 och helt sluta med detta under 2020 om inte anläggningarna är ombyggda för att minimera utsläpp av granulat. Anläggningarna bör vara utrustade med snöuppläggningsytor, granulatfällor och skakskydd för fordon om skottning ska genomföras.

6. Mål konstgräs och miljö i Växjö kommun.

Vi lägger i dag på ca 2 ton granulat på varje plan. Målsättningen under etapp 1 vore att sänka detta till ett svinn på under 500 kg/år och plan. Vi skulle då spara miljön med ca 13 ton granulat varje år och vi skulle spara ca 120,000 kr till kommunen. Då har vi ställt oss bakom Naturvårdsverkets mål om en radikal minskning av mikroplaster och andra föroreningar. När detta är klart så går vi vidare med etapp 2 där vi har som målsättning att komma ner till 0 kg/år och plan till år 2024.

7. Ombyggnation av konstgräsplaner i Växjö.

Det pågår ett projekt i Kalmar där de bygger en konstgräsplan som inte ska släppa ut något granulat, detta projekt följer vi för att kunna dra nytta av erfarenheterna. Växjö kommun ingår dessutom i en beställargrupp ledd av Sveriges fritids- och kulturchefförening i samverkan med Naturvårdsverket. Syftet med gruppen är att hitta vägar att minska miljö- och hälsopåverkan från konstgräsplaner i framtida upphandlingar. Förhoppningen är att resultatet kan nyttjas i samband med ombyggnation av Arenastadens C-plan och sedan på Norremark när det är dags att byta ut underlagen.

8. Konsekvenser

Åtgärderna som vidtas är nödvändiga för att bidra till en hållbar miljö och för att uppfylla de krav som ställs i miljömål. Under en övergångsperiod kommer det att inskränka på föreningarnas verksamhet, då vi inte kan skotta planerna i den utsträckning som görs idag. Den negativa miljöpåverkan som konstgräsplanerna idag innebär måste stoppas och alternativet till att vidta åtgärderna ovan är att stänga ner konstgräsplanerna under vintern. Det är dock angeläget för idrottens utveckling och även ur folkhälsoperspektiv att skapa möjligheter till aktiviteter även under vintern. De positiva effekterna av konstgräsplaner överväger de negativa. Förutom att vi får ungdomar att rör på sig har vi betydligt färre skador på fotbollsplaner med konstgräs än andra typer av underlag. Lyckas vi bara behålla

granulatet på våra planer så är hälsoriskerna mycket små. Vi bör därför utrusta våra konstgräsplaner för att minimera svinnet av granulat. Vi bör också fortsatt aktivt delta i diskussionen om nya konstgräsplaner, för att få så moderna anläggningar som möjligt.

Peter Bengtsson, platschef, Arenaservice, Växjö kommun.